

Pla d'actuacions sobre consum de drogues i conductes addictives

SÓLLER 2017-2021

1. INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Sóller, preocupat pels greus problemes que provoca l'ús i abús d'alcohol, tabac i altres drogues així com la primerenca edat en l'inici del consum, i observant l'augment de l'ús inadequat de les tecnologies de la comunicació (internet, telèfons mòbils i videojocs), posa en marxa en el municipi un Pla d'actuacions sobre drogodependències i conductes addictives.

D'acord amb els criteris dels organismes nacionals i internacionals, en el context d'aquest pla utilitzarem el terme drogues en el sentit més ampli de la paraula per tal d'evitar l'associació exclusivament amb les anomenades drogues il·legals, i tindrem en compte també aquelles que són les de major ús social (alcohol, fàrmacs, tabac) i que són font de greus problemes socials i sanitaris.

El Pla MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES aborda la intervenció en la problemàtica de les drogodependències des de la perspectiva de la prevenció, de la formació i de la informació, juntament amb les accions encaminades a l'assistència i la incorporació social.

El PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES va marcat per una sèrie de característiques que defineixen les línies prioritàries i els criteris que s'han de seguir per dissenyar els programes i actuacions:

- És integral, motiu pel qual desenvolupa actuacions coordinades des dels àmbits sanitari, juvenil, educatiu, de benestar social, etc.
- És multidisciplinari i multiinstitucional, amb la participació de diversos professionals, de totes les institucions presents en el municipi, i del teixit associatiu i comunitari.
- És coordinador dels recursos disponibles per a aprofitar-los al màxim a l'hora de emprendre accions contra les drogodependències.

2. COMPETÈNCIES I FUNCIONS MUNICIPALS

D'acord amb la Llei 4/2005 de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears, i les previsions del Plan Nacional sobre Drogas, les competències i funcions en matèria de drogues que corresponen als municipis són:

- Participar en la planificació i coordinació de les actuacions a l'àmbit municipal
- Programes de prevenció, fonamentalment en l'àmbit familiar i comunitari.
- Programes d'incorporació social dels usuaris de drogues
- Autorització de locals i establiments on es pugui subministrar o vendre begudes alcohòliques
- L'establiment dels criteris sobre llocs, distàncies i característiques dels locals i els establiments on es poden subministrar o vendre begudes alcohòliques
- Vetllar pel compliment de les diferents mesures de control que estableix la legislació autonòmica i estatal
- Dictar ordenances municipals sobre venda i consum de tabac i alcohol

3. CRITERIS GENERALS D'ACTUACIÓ

3.1. S'han de prioritzar les intervencions sobre les drogues legals.

Perquè el consum de drogues comença per les drogues legals i el procés de fers-e consumidor és seqüencial i així s'ha de tenir present a l'hora de plantejar les intervencions des del pla.

3.2. Ens hem de centrar en la capacitat de resposta a les situacions d'oferta.

El que frena l'experimentació no és la informació, ni les creences, ni les actituds prèvies sinó la falta d'oportunitat efectiva.

El primer consum depèn de l'oferta de drogues (quan més present, més consum), de factors lligats a la situació (pressió grupal, models consumidors, etc) i de determinants personals (expectatives, autimatge, etc)

3.3. S'ha de promoure la salut.

L'entorn social s'ha de transformar en un context caracteritzat per: desenvolupar polítiques saludables, desenvolupar entorns saludables, reforçar l'acció comunitària, i reorientar els serveis cap a la promoció de la salut.

3.4. Globalitat: s'han d'incloure totes les substàncies i tots els aspectes.

3.5. Normalització: s'ha d'actuar des de tots els recursos, incorporant la prevenció com una activitat habitual.

3.6. S'ha de treballar de manera intersectorial i interinstitucional.

3.7. Actuar des de la participació comunitària per generalitzar de manera efectiva la prevenció.

4. METODOLOGIA

Per l'elaboració del present pla s'han seguit les passes d'una metodologia de participació comunitària:

4.1- Presentació a l'equip de govern (mitjançant la regidoria d'educació)

4.2- Aprovació en plenari de l'inici d'elaboració del PMD i constitució de les comissions que conformen l'estructura del Pla.

4.3. Elaboració d'un qüestionari *on line* per recollir les aportacions dels veïns i veïnades del municipi.

4.3.- Reunions de la comissió tècnica per l'elaboració de:

- Diagnòstic
- Objectius. Prioritats
- Programes
- Objectius específics
- Projectes-accions

4.4. Reunió de la comissió informativa de salut per aportacions.

4.5. Aprovació plenària

5. ANÀLISI DE LA SITUACIÓ

5.1 Dades demogràfiques

Sóller compta amb una població de 13.791 habitants, la qual cosa representa un 1,6% de la població de l'illa de Mallorca.

	Total edat	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 o més
ILLES BALEARS																			
Ambdós sexes	1107220	54086	61336	56636	52515	57565	71354	87756	101750	100655	89453	79665	68487	57505	50833	40200	29572	24743	23109
MALLORCA																			
Ambdós sexes	861430	42595	48522	44802	41644	45600	53855	65208	76978	77191	69552	61971	53303	45085	39996	32354	23601	20137	19036
07061 Sóller																			
Ambdós sexes	13791	526	659	677	630	641	828		1116	1253	1130	1053	894	762	714	638	502	412	374

Font: Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT). Espanya (CC BY 3.0)

Institut d'Estadística de les Illes Balears (ibestat) Telèfon: +34 971 784 575 Correu electrònic: info@ibestat.caib.es http://www.ibestat.cat

5.2.Dades de consum

	Població total			Població > de 15 anys			Casos CAD any 2016	Prevalència (x 1000)	Casos esperats	diferència
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total				
61 Sóller	6928	6863	13791	5978	5951	11929	43	3,60	57	-14

Tabla de contingencia Droga principal * Sexe

Droga principal		Sexe		Total
		Home	Dona	
Alcohol	Recuento	17	5	22
	Frecuencia	16,9	5,1	22,0
	% de Droga	77,3%	22,7%	100,0%
	% de Sexe	51,5%	50,0%	51,2%
Cannabis	Recuento	2	1	3
	Frecuencia	2,3	0,7	3,0
	% de Droga	66,7%	33,3%	100,0%
	% de Sexe	6,1%	10,0%	7,0%
Cocaïna	Recuento	5	2	7
	Frecuencia	5,4	1,6	7,0
	% de Droga	71,4%	28,6%	100,0%
	% de Sexe	15,2%	20,0%	16,3%
Opioides-heroina	Recuento	8	2	10
	Frecuencia	7,7	2,3	10,0
	% de Droga	80,0%	20,0%	100,0%
	% de Sexe	24,2%	20,0%	23,3%
Ludopatia	Recuento	1	0	1
	Frecuencia	0,8	0,2	1,0
	% de Droga	100,0%	0,0%	100,0%
	% de Sexe	3,0%	0,0%	2,3%
Total	Recuento	33	10	43
	Frecuencia	33,0	10,0	43,0
	% de Droga	76,7%	23,3%	100,0%
	% de Sexe	100,0%	100,0%	100,0%

Anàlisi de la situació del municipi

De l'anàlisi de les respostes donades al qüestionari sobre la situació del **consum de drogues**, se'n desprèn que la percepció general (99% de respostes) és que el consum al municipi de Sóller és alt, amb una resposta del 52,9% que considera que és més alt que a altres municipis.

Si bé aquest consum de drogues afecta a tots els grups d'edats, ja sigui de manera directa o indirecta, resulta sempre més visible per tots els agents socials en la població infanto-juvenil, a la que solen anar dirigides la majoria de les activitats preventives i on es sol centrar la intervenció de la xarxa.

La percepció general és que les drogues més consumides son l'**alcohol i el cànnabis** (amb un mateix nivell percebut de consum) i el tabac, seguides de la cocaïna i altres drogues (sobretot en població jove-adulta). La percepció de què el consum d'alcohol i cànnabis al municipi va per davant el consum de tabac (contra l'estadística general que situa el tabac en primer lloc de droga més consumida) tal vegada sigui explicable pel fet que la percepció del risc de consum de tabac és menor que la percepció de risc del consum d'alcohol i cànnabis. Malgrat això, es planteja que, especialment el consum d'alcohol per part de les persones molt joves és acceptat per la població com «un mal inevitable» i esdevé un «ritual d'iniciació» a moments com el Firó, on el consum de drogues augmenta de manera considerable en la població en general.

Aquests darrers anys, sembla que la campanya de prevenció del consum d'alcohol entre les persones menors d'edat al Firó ha tingut un cert impacte, però s'assenyala que s'ha de continuar treballant en aquesta línia i ampliar la prevenció també als adults que exerceixen de model d'infants i adolescents.

De les respostes donades al qüestionari, es desprèn que l'**edat d'inici** de consum de drogues és cada vegada més jove i que hi ha una major acceptació per part dels adults d'aquest consum. De fet, es valora que a Sóller, el problema de consum de drogues afecta especialment a joves, però també en destaca la població adulta.

El 95% de les respostes assenyala que «Sí» a les festes populars hi ha **problemes derivats** del consum d'alcohol i s'assenyala com principals obstacles per afrontar aquest consum i el d'altres drogues l'acceptació social i la baixa implicació de la població en general per disminuir aquest consum.

Sobre el **compliment de la normativa** respecte a la venda de tabac i alcohol i sobre el compliment de la prohibició de fumar als llocs assenyalats per la llei, sembla que es respecta més la prohibició de fumar als llocs assenyalats (especialment als llocs tancats, més que al perímetre que assenyala la llei) que no pas la venda a persones menors d'edat. El 95% de les respostes indiquen que existeixen llocs on, especialment els i les més joves, es reuneixen a beure alcohol i fumar cànnabis.

En resum, la percepció del consum d'alcohol i cànnabis és bastant alta, mentre que el risc de consum d'aquestes drogues per part de la població general és bastant baix. Això provoca una acceptació social del consum tant per part dels joves com per part dels adults, i malgrat s'identifiquin problemes derivats d'aquest consum, en la seva majoria són «tolerats» com a part del ritual de fer-se adults. D'aquesta manera l'associació festa-consum de drogues sembla molt estreta, especialment a les festes populars.

Al municipi, s'han fet al llarg dels anys diferents actuacions preventives i intervencions per afrontar el consum de drogues i també per afrontar-ne d'altres, que a la llarga poden derivar en conductes addictives. Tot seguit s'especifiquen les dutes a terme durant el 2016:

Els centres d'educació **primària** varen realitzar 7 intervencions dirigides a la prevenció del consum de drogues i 5 dirigides a la prevenció en l'ús de les tecnologies d'informació i comunicació

(TIC). El tipus d'intervenció preventiva anava des de les intervencions més transversals (mitjançant el currículum escolar) als tallers més específics. Les intervencions de prevenció universal¹ permeten fer una intervenció més directa i selectiva amb l'alumnat que ja presentava un major risc. Es varen poder intervenir en el 100% dels casos detectats.

Als centres d'educació **secundària** també se varen realitzar un total de 12 intervencions preventives, la majoria d'elles (11) dirigides a la prevenció del consum de drogues i una a l'ús de les TIC. S'han implementat programes preventius, com el *Decideix*, el programa *Vull i puc*, el projecte *Em toca*, i s'han fet accions tutorial de *No quemes tu vida* i de *A mi no me gusta el pi...pi*. Tot plegat ha permès detectar situacions on hi havia consum de cànnabis i spice, i s'ha pogut intervenir directament en el 70% dels casos detectats.

Dins l'àmbit de l'oci i el temps lliure (Centre d'informació jove, Serveis Socials, entitats esportives i culturals) també es realitzaren intervencions de caire preventiu, s'organitzaren activitats de futbol i karate, campanyes de sensibilització i de consum responsable, jornades de prevenció del botellot al Firó, participant en el programa de consum responsable d'alcohol i altres drogues al Firó, fent resò de la campanya *No siguis ase*, i també organitzant activitats com el *concurs del lema* per un consum responsable, l'*excursió Es Firó* i la samarreta del Firó. També s'han dut a terme xerrades adreçades a pares i mares sobre l'ús de les TIC a càrrec de professionals experts en TIC-joves-Educació. Des de aquest àmbit s'han rebut 4 consultes per part de joves sobre consum de drogues i s'han fet 3 derivacions a altres serveis.

A nivell de **control de consum**, s'ha de tenir en compte que al municipi tenen competències complementàries la Guàrdia Civil i la Policia Local. De les dades de les quals es disposa, s'han realitzat durant el 2016 un total de 106 controls de seguretat ciutadana, es té constància d'uns 9 punts de venda de drogues il·legals. S'han realitzat 40 confiscacions de cànnabis majoritàriament i d'altres també de cocaïna, a més de 40 denúncies per possessió.

Sobre l'alcohol, crida especialment l'atenció que dels 20 controls d'alcoholèmia realitzats, 16 foren positius, 11 accidents de trànsit on hi havia influència de consum de tòxics i 3 delictes contra la seguretat vial on hi havia influència de drogues.

En relació a la informació, assessorament i orientació, els Serveis Socials realitzaren entrevistes individuals amb persones i/o amb els seus familiars per tal de donar-los informació sobre els diferents recursos existents destinats al tractament de deshabitació, fer-ne les derivacions i

---

¹**Intervencions universals:**

- Estan destinades a prevenir els precursors de l'ús de drogues o la iniciació de l'ús
  - Per a la seva aplicació no sol ser necessari un entrenament específic ni un personal especial
  - El cost per participant és relativament baix i solen tenir una bona relació cost-eficàcia
- Intervencions selectives:**
- Dirigides només als grups de risc
  - Han de ser intervencions més llargues i intenses, i han d'incloure activitats específicament dirigides a reduir els riscos identificats i a reforçar els factors de protecció presents.
  - Només participen aquells que ho necessiten, aquesta classe de programes pot fer un ús més eficient dels recursos
  - Identificar, reclutar i mantenir els joves en el programa és molt més difícil que en els programes universals
- Intervencions indicades:**
1. Destinades a les persones que manifesten determinats factors de risc, les exposades a molts riscos o manifesten un elevat nivell en un sol risc
  2. Un mateix factor pot tenir diferents efectes segons el moment evolutiu del subjecte, motiu pel qual s'han de planificar objectius diferents segons l'edat
  3. No tots els objectius de modificació dels factors de risc implicats poden aconseguir-se amb intervencions aïllades o des d'un sol sector o en un sol àmbit

posteriorment coordinar-se amb els tècnics de referència dels esmentats recursos. Totes aquestes intervencions es realitzaren dins el context de prevenció – intervenció propi dels Serveis Socials Comunitaris Bàsics.

6. OBJECTIUS

6.1. Generals

- Impulsar la realització d'activitats preventives que afavoreixin canvis d'actituds encaminades a modificar aquelles conductes d'ús/abús de drogues, així com reforçar comportaments que afavoreixin el no consum de drogues.
- Afavorir una intervenció integral en l'àmbit de les drogodependències per mitjà de la coordinació entre distintes entitats públiques i privades.
- Coordinar les activitats que es promoguin des del Pla Municipal.

6.2. Específics

1. Potenciar l'associacionisme, propiciant i impulsant la coordinació entre les diferents associacions entre elles i amb l'Ajuntament.
2. Promoure la formació general i específica com a instrument per fomentar un posicionament més madur i desenvolupat, davant el consum de drogues, noves tecnologies i xarxes socials.
3. Potenciar activitats alternatives d'oci i temps lliure dirigides a la població en general com a mitjà d'intervenció en el propi entorn, de manera que aquestes resultin poc compatibles amb el consum de drogues i amb l'abús de les noves tecnologies i xarxes socials.

6.3. DESTINATARIS

Atès que la competència municipal en l'àmbit de les drogodependències i altres conductes addictives és fonamentalment la prevenció i la incorporació social, els destinataris del Pla seran:

- Infants i joves per a l'adquisició d'hàbits saludables i habilitats socials.
- Famílies per prevenir situacions de risc.
- Infants i joves d'alt risc amb els que es durà a terme una intervenció directa des del pla.
- Persones que tenen o han tingut problemes d'abús de drogues i/o altres conductes addictives i les seves famílies.
- Població en general.

7. LÍNIES D'ACTUACIÓ

7.1. Prevenció

La prevenció de les drogodependències i altres conductes addictives és un procés en el qual hi té cabuda un conjunt divers d'estratègies (informatives, educatives, repressives,...) encaminades a eliminar o reduir l'aparició de problemes relacionats amb l'ús i abús de drogues i també en conductes que poden esdevenir addictives.

Són objectius generals de la prevenció:

- Reduir l'ús regular de drogues en el conjunt de la població
- Evitar l'ús de drogues en la població adolescent i juvenil
- Retardar l'edat d'inici
- Disminuir el nombre de persones que fan un ús patològic de drogues
- Reduir les complicacions i les conseqüències evitables del consum
- Sensibilitzar les persones afectades i el seu entorn per tal que busquin i trobin solucions
- Reduir l'ús inadequat o addictiu de les tecnologies de la comunicació i la informació (TIC): internet, telèfons mòbils i videojocs

A l'àmbit municipal, i en el marc del PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES, **la prevenció es considera prioritària i els criteris preventius han d'orientar totes les actuacions en el camp de les drogodependències.**

Les actuacions s'han d'adaptar a la situació dels destinataris i han de contemplar mesures de caire general, selectiu i indicat. A més, l'acció preventiva en drogodependències s'enfocarà atenent tant a la reducció de l'oferta i com a la reducció de la demanda.

7.1.1. Reducció de l'oferta

La reducció de l'oferta és el conjunt de mesures orientades a reduir el volum global d'un producte en el mercat. En el camp de la prevenció de l'abús de drogues consisteix en els programes i actuacions que tenen com a finalitat reduir la disponibilitat i la probabilitat d'accés a les drogues, tant legals com il·legals, ja sigui fent front a l'oferta il·lícita, o a través de l'ordenació de l'oferta lícita per tal d'evitar o reduir els possibles efectes adversos sobre la comunitat, amb atenció prioritària als menors.

✓ Objectius:

- Aplicar la legislació vigent.
- Desenvolupar nova normativa, i fer complir la que ja existeix, sobre promoció, publicitat i venda de begudes alcohòliques i tabac, i de manera especial la que afecta a menors.
- Afavorir la coordinació de l'administració local amb altres administracions públiques implicades en la reducció de l'oferta.

✓ Programes i actuacions:

- Programa de control del consum.
  - 1) Estudi de la incidència del fenomen del tràfic i consum de drogues a Sóller.
  - 2) Elaboració d'un programa d'itineraris, presència policial i altres actuacions, d'acord amb les informacions recollides.
  - 3) Control dels llocs de distribució i consum de drogues legals per tal d'evitar la venda a menors, amb una atenció especial en el marc de les festes populars.

- 4) Informar els serveis socials dels problemes d'abús de drogues detectats, especialment si afecten a menors.
- 5) Recollir d'altres serveis i entitats les informacions que ajudin a planificar les actuacions pròpies.
- o Programa de desenvolupament normatiu.
  - 1) Fomentar la participació i el compromís de la comunitat en el disseny i implementació de la normativa municipal que doni suport a les mesures de control del consum d'alcohol i drogues, especialment entre els menors i amb atenció especial als espais d'oci i a les festes populars.
  - 2) Revisió o creació de la normativa municipal que reguli la localització, distància i característiques que han de tenir els establiments de subministrament i venda de begudes alcohòliques.
  - 3) Introducció a les ordenances municipals de mesures de control de la propaganda, de la venda i de la distribució de tabac i alcohol a menors.
  - 4) Introducció a les ordenances municipals de mesures d'ordenació i control del consum d'alcohol, tabac i altres substàncies tòxiques en els espais públics, d'acord amb la normativa vigent.
  - 5) Difondre les normatives nacionals i autonòmiques sobre drogues il·legals, tabac i alcohol.

PROGRAMES I ACTUACIONS PER A LA REDUCCIÓ DE L'OFERTA	
Programa de control del consum	
Actuacions	Responsables
1) Estudi de la incidència del tràfic i del consum de drogues. (No es realitza) 2) Presència policial en els entorns de consum. 3) Control de la venda d'alcohol i tabac a menors. 4) Informar els serveis socials dels problemes d'abús de drogues detectats. 5) Planificació coordinada amb altres serveis i entitats. 6) Controls d'alcoholèmia.	- Policia amb la col·laboració d'altres serveis
Programa de desenvolupament normatiu	
Actuacions	Responsables
1) Foment de la participació i el compromís de la comunitat en el disseny i implementació de la normativa municipal sobre el tema. 2) Regular els establiments de subministrament i venda de begudes alcohòliques. 3) Incloure a les ordenances mesures de control de la propaganda i distribució de tabac i alcohol a menors.	- Ajuntament: batlia

4) Desenvolupament d'una Ordenança sobre el consum públic de substàncies tòxiques. 5) Difondre la normativa vigent sobre drogues il·legals, tabac i alcohol.	

7.1.2. Reducció de la demanda

La reducció de la demanda està orientada a la disminució de la prevalença del consum de drogues a través de la reducció de l'interès en el consum tant de les persones que ja consumeixen com de les potencials noves consumidores. Això inclou programes i actuacions de prevenció universal, selectiva i indicada, informació sobre els riscos associats al consum adreçats a distints grups de població, i intervenció primerenca amb els consumidors. Aquests programes han d'estar basats en l'evidència, han de formar un conjunt ordenat i mantingut durant un període de temps suficient, han d'esser sistemàtics i han de tenir objectius específics mesurables. Per això, és necessari que estiguin dissenyats per donar resposta a les necessitats específiques de de cada grup de població, tenint en compte els riscos específics que els poden afectar a diferents àmbits.

✓ Objectius:

- Informar la comunitat sobre les activitats preventives.
- Reforçar els comportaments que afavoreixen l'abstinència dels no consumidors, o la reducció del consum d'aquells que ja han iniciat el consum.
- Promoure canvis d'actitud i comportament en la població enfront de l'ús de drogues legals i il·legals, i de les tecnologies de la informació i de les xarxes socials.
- Col·laborar amb les entitats, associacions i diferents col·lectius del municipi, perquè posin en marxa programes de prevenció de drogodependències i de promoció de salut basats en l'evidència.
- Promoure actuacions saludables.

✓ Programes i actuacions:

- o Programa de prevenció comunitària.

La intervenció en l'àmbit comunitari està dirigida a canalitzar les forces socials a fi de millorar les condicions de l'entorn que contribueixin a reduir els problemes relacionats amb el consum de drogues i les conductes addictives.

Les actuacions en aquest àmbit han d'assegurar la incidència i continuïtat de les activitats comptant amb la participació de la comunitat.

- 1) Vigilar que tota la comunicació municipal s'elabori d'acord amb criteris preventius, y de manera especial evitar el foment del consum de begudes alcohòliques per part dels menors.
- 2) Campanyes d'informació, sensibilització i educació sobre el consum de drogues i les conductes addictives, amb atenció especial al consum d'alcohol i tabac, i del risc específic del consum dels menors.
- 3) Captació i formació de líders i mediadors socials per als programes de prevenció i promoció de la salut.
- 4) Impuls de l'associacionisme general i juvenil.
- 5) Projectes d'animació i participació comunitària.
- 6) Detecció i intervenció en grups de risc.

- 7) Promoció de les alternatives de caire sociocultural i laboral.
  - 8) Promoció de la participació d'infants i joves en activitats esportives, culturals i, en general, d'oci saludable i de qualitat.
  - 9) Difusió de les activitats preventives en els mitjans de comunicació del municipi: difondre els projectes, actuacions i resultats dels programes als municipis, potenciar els articles de col·laboració a les revistes locals.
- Programa de prevenció en el medi educatiu

La comunitat escolar té una funció molt important en l'àmbit de la prevenció. Per això, s'ha de considerar un objectiu prioritari del Pla Municipal la sensibilització i implicació dels agents educatius, pares i professors en els programes de prevenció des de l'escola. Per dur-ho a terme, s'han d'impulsar totes aquelles activitats que dins del disseny curricular, té previst cada centre en relació amb la salut.

    - 1) Assegurar l'aplicació dels programes de prevenció que promou el Pla autonòmic en col·laboració amb la Conselleria d'Educació, de manera que a cada nivell s'apliqui com a mínim un programa cada curs.
    - 2) Foment i col·laboració amb la formació del professorat i dels educadors en l'abordatge de les conductes addictives.
    - 3) Foment de la participació de l'alumnat en activitats extraescolars.
    - 4) Execució d'activitats dirigides a reduir la pressió social i grupal envers de l'ús de drogues, la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació i la participació en les xarxes socials.
    - 5) Informació sobre les drogues i els efectes del seu ús.
    - 6) Informació sobre l'ús adequat de les tecnologies de la informació i la comunicació (internet, telèfons mòbils i videojocs) i del risc que comporta
  - Programa de prevenció sanitària.

Les activitats de prevenció en l'àmbit sanitari han d'integrar-se en els programes d'educació per a la salut, desenvolupats pels equips d'Atenció Primària en col·laboració amb els centres educatius i els Serveis Socials.

    - 1) Creació de canals de comunicació entre els Centres de Salut, els Serveis Socials i els centres educatius a fi d'aconseguir una coordinació eficaç.
    - 2) Col·laboració amb els programes escolars de promoció d'hàbits saludables, i de manera específica dels d'alimentació i nutrició, d'educació sexual i de prevenció de l'abús de drogues.
    - 3) Orientació i assessorament a les persones i famílies sobre el fenòmens del consum de drogues i de les conductes addictives, i sobre els recursos existents per a l'atenció dels problemes que s'hi relacionen.
    - 4) Captació, motivació i derivació de les persones amb problemes d'abús/dependència, cap els nivells especialitzats dels casos que així ho requereixin.
  - Programa de prevenció a l'àmbit familiar.

El paper de la família per reforçar els aprenentatges en matèria de drogodependències i de les tecnologies de la informació i comunicació impulsats des d'altres àmbits, especialment l'escolar, és de vital importància. Aquest programa pretén oferir als pares instruments per a dur a terme aquest reforç i possibilitar el diàleg sobre temes de drogues i l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació en l'àmbit familiar.

- 1) Presentació de les actuacions que es duguin a terme, en matèria de prevenció, a les associacions de pares i mares dels distints centres educatius de [MUNICIPI].
- 2) Posar en marxa programes de foment de la parentalitat positiva, com ara escoles de pares i mares o altres grups d'intercanvi i formació, adreçats a famílies en general.
- 3) Formació de grups de treball amb famílies en situació de vulnerabilitat.
- 4) Potenciar activitats de temps lliure conjuntes per a pares i fills.

PROGRAMES I ACTUACIONS PER A LA REDUCCIÓ DE LA DEMANDA	
Programa de prevenció comunitària	
Actuacions	Responsables
1) Seguir criteris preventius en la comunicació municipal. 2) Campanyes d'informació sobre el consum de drogues i les conductes addictives a la població general. 3) Captació i formació de líders i mediadors socials. 4) Impuls de l'associacionisme general i juvenil. 5) Projectes d'animació i participació comunitària. 6) Detecció i intervenció en grups de risc. 7) Alternatives de caire sociocultural i laboral. 8) Promoció de la participació d'infants i joves en activitats d'oci saludable. 9) Difusió de les activitats preventives. 10) Promoció de l'envelliment actiu i saludable en associacions de la 3 ^a edat. 11) Promoció d'activitats saludables a través de les associacions de veïns.	<ul style="list-style-type: none"> - Batlia - Àrees municipals de serveis socials, joventut, cultura i esports, educació i festes - Associacions, entitats i centres culturals i esportius
Programa de prevenció en el medi educatiu	
Actuacions	Responsables
1) Assegurar que a cada nivell s'apliqui un programa de prevenció cada any. 2) Formació d'educadors en l'abordatge de les conductes addictives. 3) Promoció d'activitats extraescolars. 4) Execució d'activitats dirigides a reduir la pressió social i grupal. 5) Informació sobre drogues en l'escola i els efectes del seu ús. 6) Informar de les actuacions programades al Consell Escolar Municipal.	<ul style="list-style-type: none"> - Consell Escolar Municipal - Centre de salut - Educació - Serveis socials
Programa de prevenció sanitària	
Actuacions	Responsables
1) Establir una comunicació permanent entre el centre de salut, els serveis socials i els centres educatius.	<ul style="list-style-type: none"> - Centre de salut

<p>2) Col·laboració amb els programes escolars de promoció d'hàbits saludables.</p> <p>3) Orientació i assessorament sobre el consum de drogues i conductes addictives, i els recursos existents.</p> <p>4) Captació, motivació i derivació de les persones amb problemes d'abús de drogues als recursos especialitzats</p>	
Programa de prevenció a l'àmbit familiar	
Actuacions	Responsables
<p>1) Posar en marxa programes de foment de la parentalitat positiva per a famílies en general.</p> <p>2) Formació de grups de treball amb famílies en situació de vulnerabilitat.</p> <p>3) Potenciar activitats de temps lliure conjuntes per a pares i fills.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Serveis socials - Associacions de pares i mares - Centre de salut

7.2. Assistència, rehabilitació i incorporació social

Tot i que la competència en assistència és de la Conselleria de Salut i Consum, amb la qual el Consell Insular de Mallorca col·labora en la prestació del servei a la part forana, la gravetat del problema de les drogodependències i altres addiccions no permet que el PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES quedi al marge. Sobre tot, tenint en compte que la dependència de drogues de cada cop més es considera un problema crònic i recurrent, amb múltiples determinants i conseqüències a nivell biològic, psicològic i social, amb efectes sobre gran part de les estructures comunitàries.

Pel que fa a la incorporació social, en els casos de consum de drogues, és que les persones afectades i les del seu entorn directe puguin desenvolupar una vida saludable i socialment normalitzada, podent participar activament en la vida social de la seva comunitat.

Hi ha dos elements característics de la incorporació. Per una banda, comporta un procés de socialització o de re-socialització. És un procés educatiu al llarg del qual cada subjecte interioritza una sèrie de normes, valors i comportaments del grup social al qual s'incorpora. En darrer terme es tradueix en una normalització de les conductes del subjecte, en el sentit d'adaptació a la cultura dominant del grup.

La incorporació social, però, no és un procés que es pugui limitar als canvis individuals. La societat no representa un paper passiu en els processos de marginació. Per això, a més d'una acció positiva sobre els individus i els grups marginats, es fa necessari una transformació de les condicions socials generadores de la marginació per tal de superar aquestes situacions.

La incorporació social dels drogodependents s'ha d'entendre com un doble procés:

- a) Per un costat és necessari preparar els drogodependents perquè puguin reintegrar-se en la societat utilitzant les aportacions que hi ha disponibles en ella.
- b) Per un altre costat és necessari preparar la societat en general i l'entorn dels drogodependents en particular, perquè els accepti sense cap tipus de reserva.

La participació activa de la comunitat es considera un element essencial per a aconseguir la socialització efectiva dels drogodependents com un ciutadà més.

Per tal d'aconseguir la incorporació física, psicosocial i conductual de les persones excloses o en risc d'exclusió, és necessari una intervenció ordenada i coherent a diferents àmbits per assegurar:

- L'accés al medi físic: millora de l'accessibilitat dels serveis, tant des d'un punt de vista físic com psicològic.
- L'accés a l'educació: s'haurà de basar en la prossecució dels estudis no acabats, en l'oferta educativa complementària (educació d'adults) i en l'ensenyament d'habilitats per a l'autocura, la convivència i la preparació per al món laboral.
- L'accés al treball, que requereix intervencions escalonades i en una diversitat d'escenaris: des de l'adquisició de coneixements i habilitats específiques, tuteles (tallers protegits), projectes per a la inserció, i l'obtenció i manteniment d'un treball remunerat dependent o associat.
- L'accés a les relacions personals, també en doble direcció: recuperació de la capacitat de la comunitat per acceptar les diferències, i recuperació de la capacitat de relació de les persones en dificultat.
- Col·laborar, juntament amb els serveis especialitzats, per millorar les condicions personals o familiars de les persones del municipi que s'hi reintegrin.

✓ Objectius:

- Aconseguir una oferta diversificada de models de tractament, rehabilitació i incorporació social basats en l'evidència, adaptats a les necessitats de la població del municipi afectada per problemes de consum de drogues i comportaments addictius.
- Col·laborar amb els recursos assistencials per tal de millorar l'accés de les persones del municipi que tenen problemes per consum de drogues i conductes addictives.
- Coordinar amb els recursos assistencials el retorn i incorporació social de les persones del municipi que han rebut assistència per problemes de consum de drogues i altres conductes addictives.

✓ Programes i actuacions:

- o Col·laboració amb els programes d'atenció a persones afectades per problemes de consum de drogues i conductes addictives.
  - 1) Proposar a les administracions competents, directament o a través dels diferents foros de participació, els serveis que s'hagi detectat que fan falta per a la desintoxicació, la deshabitació i la incorporació social de les persones del municipi afectades per problemes relacionats amb l'abús de drogues i conductes addictives.
  - 2) Potenciar la creació de grups d'autoajuda.
  - 3) Promoure la coordinació dels serveis socials municipals amb els serveis específics d'atenció a les drogodependències, per tal de millorar els protocols de derivació, i per desenvolupar els plans d'incorporació social adaptats a les necessitats de cada usuari..

Programa de col·laboració i coordinació amb els serveis d'atenció de les addiccions	
Actuacions	Responsables
1) Proposar serveis de desintoxicació, deshabitació i la incorporació social.	- Serveis socials - Centre de salut
2) Potenciar la creació de grups d'autoajuda.:	

3) Promoure la coordinació dels serveis socials municipals amb els serveis específics d'atenció a les drogodependències	- Centres d'atenció a drogodependències i conductes addctives
---	---

3. FUNCIONS

3.1. Ajuntament

1. Coordinar els distints esforços preventius i d'integració social que es duen a terme en el municipi
2. Fomentar la creació de xarxes i comissions de treball intersectorials i intermunicipals, per abordar els programes de prevenció i promoció de la salut.
3. Oferir a la població en general serveis d'informació i assessorament sobre les drogues i recursos disponibles.
4. Orientar les famílies afectades per drogodependències i derivació de casos als dispositius assistencials més adequats.
5. Col·laborar en la rehabilitació dels drogodependents.
6. Promoure activitats de promoció de la salut encaminades a la prevenció de les drogodependències i conductes addictives.
7. Fomentar l'associacionisme i els programes d'animació i participació comunitària.
8. Recolzar el moviment associatiu per mitjà de la concessió d'ajudes econòmiques per al desenvolupament de programes sobre drogodependències.
9. Detecció de grups d'alt risc. Participar en la planificació i la coordinació de les actuacions en matèria de drogues que es duen a terme en el municipi.
10. Desenvolupar les polítiques específiques de prevenció en matèria de drogodependències, fonamentalment en l'àmbit familiar i comunitari.
11. Elaborar un pla d'intervenció comunitària que doni resposta a les necessitats detectades en concepte de drogodependència i avaluar-lo periòdicament

3.2. Dels equips i serveis municipals:

3.2.1. Funcions de la policia local

1. Vigilància de la venda d'alcohol i tabac a menors de 18 anys i de l'accés d'aquests menors a establiments públics on s'expedeixen aquests productes.
2. Control de l'absentisme escolar.
3. Vigilància en les proximitats de centres escolars.
4. Vigilància de llocs on es presumeix que pot existir consum i tràfic de drogues.
5. Control de l'ordre públic.
6. Col·laborar en les activitats preventives i de promoció de la salut.
7. Vetllar, en el marc de les seves competències, el compliment de les diferents mesures de control que estableix la present llei i legislació estatal

3.2.2. Funció de Joventut

- 1.-Foment de l'associacionisme i els programes d'oci i temps lliure i participació comunitària.
- 2.-Foment i/o col·laboració en campanyes d'informació jove, activitats de participació jove, activitats d'oci saludable.

3.2.3. Funcions dels Serveis Socials

1. Oferir a la població en general el servei d'informació, orientació i assessorament en matèria de drogodependències, recursos disponibles i actuacions socials a les que poden tenir accés.
2. Orientar les famílies afectades per drogodependències i si escau, derivar el cas als dispositius assistencials més adequats i/o especialitzats.
3. Col·laborar en la rehabilitació dels drogodependents procurant la seva integració Social desenvolupant plans de formació professional i d'ocupació específics per aquest col·lectiu.
4. Detecció de grups de risc i fer una valoració i diagnòstic social de les situacions de necessitat des de una perspectiva interdisciplinària.
5. Intervenir en els nuclis familiars o de convivència en situació de necessitat social, especialment si hi ha menors.
6. Impulsar projectes comunitaris i programes transversals, especialment els que cerquen la integració i la participació Social de les persones, famílies, unitats de convivència i grups en situació de risc en concepte de drogodependències.
7. Acomplir les actuacions preventives, el tractament social així com les intervencions necessàries en situacions de necessitat social relacionades o que se'n deriven de la problemàtica de drogodependència.
8. Coordinar-se amb els Serveis Socials especialitzats, amb els equips professionals dels altres sistemes de benestar social, amb les entitats del món associatiu i amb les que actuen en l'àmbit dels Serveis Socials

3.3. Dels equips i serveis supramunicipals

3.3.1. Funcions Guàrdia Civil

La Llei Orgànica 2/1986, estableix que la Guàrdia Civil exercirà les competències relatives al resguard fiscal de l'Estat i les actuacions encaminades a evitar i perseguir el contraban. Conforme al Reial decret 400/2012, de 16 de febrer, del Comandament d'Operacions de la Direcció general de la Guàrdia Civil, depèn la Prefectura Fiscal i de Fronteres, a la qual correspon organitzar i gestionar el resguard fiscal de l'Estat, les actuacions encaminades a evitar i perseguir el contraban, el narcotràfic i altres tràfics il·lícits en l'àmbit de les funcions encomanades a la Guàrdia Civil per la normativa vigent.

3.3.2. Centre de Salut

1. Realitzar les activitats i objectius que el "Pla sobre drogodependències i altres addiccions dels Illes Balears", assigna als serveis d'Atenció Primària de Salut.

2. Dur a terme els programes que preveu el "Pla sobre el tabaquisme a les Illes Balears".
3. Integrar temes de coneixement sobre drogues i prevenció de drogodependències en els cursos de salut que puguin promoure's des del Centre de Salut.

3.3.3. Consell Escolar Municipal

1. Afavorir la formació del professorat en l'àmbit de la prevenció de drogodependències i educació per a la salut.
2. Facilitar coneixements i assessorament a les associacions de pares i mares d'alumnes en la posada en marxa de programes d'educació per a la salut.
3. Possibilitar a l'alumnat l'adquisició de coneixements en matèria de salut, conductes sanes i modificació d'aquelles que siguin perjudicials.
4. Aplicar els protocols i programes de prevenció i promoció de la salut que proposen el Pla d'addiccions i drogodependències de les Illes Balears (PADIB) i la Conselleria d'Educació.
5. Coordinar les activitats educatives que es desenvolupen en aquest àmbit entre les administracions pertinents.
6. Impulsar programes de prevenció en l'escola.
7. Potenciar activitats extraescolars.
8. Realitzar un seguiment de les actuacions en matèria de drogodependències realitzades en el medi escolar.

3.3.4. Associacions

1. Col·laborar amb els serveis sanitaris, educatius i socials en la informació i assessorament a la població afectada.
2. Detecció, motivació i derivació de persones amb consum problemàtic de drogues per iniciar processos de prevenció específica o indicada, i si fa falta, de rehabilitació i incorporació social.
3. Impulsar i realitzar accions d'integració social, formant part dels programes de prevenció i d'incorporació social.
4. Activitats de suport a les famílies.
5. Organització i activitats culturals, formatives i recreatives de suport a processos de prevenció, rehabilitació i de suport social als drogodependents i les seves famílies.
6. Coordinació del calendari i dels horaris de les activitats culturals, esportives i d'esplai per tal de facilitar l'accés a un nombre major de participants.

3.3.5. Institut Mallorquí d'Affers Socials

1. Dur a terme en el municipi els programes propis de prevenció, assistència i incorporació social d'àmbit insular, de manera coordinada amb els serveis municipals.
2. Donar suport tècnic al PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES.
3. Proporcionar formació bàsica als professionals i mediadors socials de la comunitat.
4. Participar en els programes prevists en el Pla en les condicions que s'acordi.
5. Informar l'Ajuntament de Sóller sobre els plans i programes anuals que projecti dur a terme.

1. ESTRUCTURA DE COORDINACIÓ

3.1. Regidoria d'educació

S'encomana a la Regidoria d'educació l'elaboració i direcció del PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES de Sóller

Representació de l'Ajuntament en matèria de drogodependències en les seves relacions amb altres Administracions Públiques i altres entitats que exerceixin les seves funcions en el municipi de Sóller.

3.2. Comissió informativa de salut, consum i benestar social:

La Comissió informativa de salut, consum i benestar social integrada pel batle, o persona en qui delegui, i els regidors responsables de les àrees de Benestar Social, Cultura, Esports, Joventut, Policia i Salut.

Té encomanades les funcions següents:

1. Seguiment i modificació, en cas necessari, del PMD (Pla municipal d'actuacions sobre consum de drogues i conductes addictives).
2. Coordinació d'actuacions en matèria de drogodependències a realitzar en l'àmbit municipal per les distintes Administracions Públiques i Organitzacions Socials.
3. Assegurar la coordinació Institucional.
4. Definir les actuacions que han de realitzar-se.
5. Informar del pla anual d'activitats.

La Comissió informativa de salut, consum i benestar social, en matèria de drogodependències, es reunirà de forma ordinària cada sis mesos convocada per la presidència, i de forma extraordinària, conforme al procediment habitual aplicable a la resta de comissions informatives.

3.3. Comissió tècnica del PMD:

La comissió tècnica del PMD a Sóller s'organitza en dos nivells:

3.3.1. Un primer nivell (o grup motor) compost pel personal tècnic qualificat adscrit a les regidories de:

- Un professional de Benestar Social.
- Un professional d'Educació
- Un professional de Joventut
- El policia-tutor, de Policia Local.
- Un Guàrdia Civil.
- Una professional d' Atenció Primària de Salut
- I Una professional de la Secció de prevenció comunitària de l'Institut Mallorquí d' Afers Socials.

3.3.2. Un segon nivell (o grup informat) format per tots i totes les anteriors, més:

Professionals (mestres i professionals dels equips d'orientació i d'atenció primerenca) dels centres educatius (públics i concertats), de creu rotja, profesionas de salut especialitzats de pediatria i serveis socials de municipis colindants.

Entre altres, són funcions de la comissió tècnica

- Elaborar i assessorar els diversos programes que configuren el PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES.
- Proposar l'exercici d'activitats.
- Elaborar anualment les línies prioritàries d'actuació.
- Coordinar les diferents activitats i programes, que en matèria de drogues, específiques o inespecífiques, realitzen els serveis de l'Ajuntament de Sóller
- Coordinar tècnicament els diferents programes que configuren el PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES.
- Assessorar la Comissió Informativa de Salut, Consum i Benestar Social sobre tots aquells aspectes referits a l'execució del PLA MUNICIPAL D'ACTUACIONS SOBRE CONSUM DE DROGUES I CONDUCTES ADDICTIVES.
- Elaborar i proposar els informes i dades necessàries a la Comissió Informativa de Salut, Consum i Benestar Social perquè aquesta efectuï el seguiment del PMD, per avaluar el grau de consecució dels objectius plantejats.
- Coordinació interinstitucional i amb organitzacions no governamentals.
- Realitzar una avaluació del procés i dels seus resultats així com una memòria anual.
- Establir-se com enllaç entre els usuaris i els recursos existents en prevenció, assistència i rehabilitació.
- Adequar els objectius i activitats sobre drogodependències que es programen en el municipi de Sóller, perquè s'ajustin a les directrius i criteris bàsics establerts en el Pla d'actuacions sobre drogodependències de les Illes Balears, en el Pla sobre drogodependències i altres addiccions de Mallorca i en aquest Pla municipal.
- Les que li pugui encomanar la Comissió informativa de salut, consum i benestar social.

3.4. Comissió de seguiment del Pla

En lloc de l'equip tècnic definit en el punt anterior, es pot formar un grup més ample amb les funcions següents:

1. Seguiment i avaluació del PMD.
2. Proposar i coordinar els programes que anualment figuren en el PMD.
3. Informar la Comissió Informativa de Salut, Consum i Benestar Social de les propostes per al seu debat.
4. Mantenir obert un fòrum de debat de les actuacions relacionades amb les drogodependències en a l'àmbit municipal i consultar la presa de decisions.

Aquesta comissió de treball està integrada pels següents col·lectius i/o entitats:

- 6) El Regidor delegat d'educació.
- 7) Un representant designat per cada grup municipal.
- 8) Un tècnic de l'Àrea de Serveis Socials.

- 9) Un tècnic de la Secció de prevenció comunitària de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.
- 10) Un representant de les APIMA.
- 11) Un representant dels serveis mèdics.
- 12) Un representant de la policia local.
- 13) Un representant de la guàrdia civil.
- 14) Associacions implicades en el tema de les drogodependències (Cáritas, Creu Roja, etc.)
- 15) Un representant de les associacions de veïnats.
- 16) Associacions juvenils.
- 17) Un representant del professorat de centres educatius.
- 18) Associació de consumidors.
- 19) Associació d'hostalers.

Es reunirà, amb caràcter ordinari dues vegades a l'any i, de forma extraordinària quan així ho sol·licitin un terç dels seus membres, prèvia comunicació, en ambdós casos, de l'orde del dia.

4. TEMPORALITAT

El Pla Municipal de Drogodependències de [Sóller tindrà una vigència de cinc anys. Des de novembre de 2017 a novembre de 2022.

5. RECURSOS

5.1. Humans

- Tècnics de la Regidoria de Salut, Consum i Benestar Social.
- Tècnics de la Regidoria de Cultura, Joventut i Esports, Educació
- Tècnics de la Regidoria d'Esports.
- Tècnics de la Policia Local.
- Tècnics de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.
- Representants d'institucions o organismes públics i/o privats.

5.2. Materials

Els propis de l'Ajuntament de Sóller

Els propis de les ONGs i associacions municipals.

Els propis de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials o del Govern de les Illes Balears.

5.3. Econòmics

En el pressupost municipal s'hi inclourà una partida pressupostària per a les actuacions en matèria de drogodependències per a cada exercici econòmic.

A més dels recursos propis inclosos en el pressupost, també es podrà disposar dels recursos que hi assignin el Pla Nacional sobre Drogues, el Pla d'actuacions sobre drogodependències de les Illes Balears o l'Institut Mallorquí d'Afers Socials, en virtut dels acords que s'estableixin per a aquest fi.